

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України стосовно приведення статусу Національного антикорупційного бюро України у відповідність з вимогами Конституції України»

1. Обґрунтування необхідності прийняття законопроекту

28 серпня 2020 року Конституційним Судом України ухвалено рішення № 9-р/2020 у справі № 1-9/2020(197/20) за конституційним поданням 51 народного депутата України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Указу Президента України „Про призначення А. Ситника Директором Національного антикорупційного бюро України“ від 16 квітня 2015 року № 218/2015 (Урядовий кур’єр, 2015 р., 18 квітня).

16 вересня 2020 року Конституційним Судом України ухвалено рішення № 11-р/2020 у справі № 1-19/2020(345/20) за конституційним поданням 50 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень Закону України „Про Національне антикорупційне бюро України“ від 14 жовтня 2014 року № 1698–VII (Відомості Верховної Ради України, 2014 р., № 47, ст. 2051).

У цих рішеннях Конституційний Суд України визнав такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними):

- Указ Президента України „Про призначення А. Ситника Директором Національного антикорупційного бюро України“ від 16 квітня 2015 року № 218/2015

- положення Закону України „Про Національне антикорупційне бюро України“ від 14 жовтня 2014 року № 1698–VII зі змінами, а саме:

- частини другої статті 1;
- частини першої статті 6 щодо надання Президенту України повноважень призначати на посаду та звільняти з посади Директора Національного антикорупційного бюро України;
- пункту 1 частини третьої, абзацу другого частини дев’ятої статті 7;
- другого речення абзацу другого частини шостої статті 26 щодо визначення Президентом України одного члена комісії зовнішнього контролю;
- частини другої статті 31.

Так, неконституційними визнано положення Закону, якими Президент України наділявся повноваженнями, що не передбачені Основним Законом, зокрема в частині створення Національного антикорупційного бюро України, призначення на посаду Директора Національного антикорупційного бюро України тощо.

Неконституційні положення Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України» втратили чинність через три місяці з дня ухвалення Конституційним Судом України зазначеного Рішення, тобто з 17 грудня 2020 року.

Кабінетом Міністрів України 15 лютого 2021 року на розгляд Верховної Ради України внесено проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України стосовно приведення статусу Національного антикорупційного бюро України у відповідність з вимогами Конституції України» (реєстр. № 5070).

Проектом № 5070 запропоновано внести зміни до окремих статей Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України», а також Законів України «Про державну службу» та Закону України «Про Раду національної безпеки та оборони».

Так, пропонованими змінами передбачається:

1) змінити статус Національного бюро на центральний орган виконавчої влади зі спеціальним статусом;

2) визначити, що Національне бюро утворюється і здійснює свою діяльність відповідно до вимог Закону;

3) встановити особливості взаємодії Національного бюро із Кабінетом Міністрів України, центральними органами виконавчої влади з метою унеможливлення втручання Уряду у діяльність Національного бюро;

4) надати Кабінету Міністрів України повноваження щодо призначення на посаду Директора Національного бюро та звільнення з цієї посади за наявності встановлених Законом підстав;

5) врегулювати порядок проведення конкурсного добору на посади Директора Національного бюро, визначивши, що добір організовує та проводить відповідна конкурсна комісія, яка формується з дев'яти осіб, із яких три особи визначаються Радою національної безпеки та оборони України, три особи визначаються Кабінетом Міністрів України, та три особи – визначаються Кабінетом Міністрів України на підставі пропозицій донорів, які надавали Україні міжнародну технічну допомогу у запобіганні та протидії корупції;

6) визначити, що зовнішню оцінку ефективності діяльності Національного бюро проводить комісія у складі трьох осіб, визначених Кабінетом Міністрів України на підставі пропозицій донорів, які надавали Україні міжнародну технічну допомогу у запобіганні та протидії корупції.

Крім того, з метою забезпечення безперервності в діяльності органу та належного виконання покладених на нього функцій проектом закону пропонується передбачити, що особа, яка станом на день набрання чинності цим Законом займає посаду першого заступника Директора Національного

антикорупційного бюро України, здійснює всі повноваження Директора Національного антикорупційного бюро України, передбачені законом, до моменту призначення Директора Національного антикорупційного бюро України в порядку, визначеному цим Законом.

У зв'язку із цим пропонується до розгляду законопроект, альтернативний до законопроекту № 5070 від 15.02.2021, яким пропонується інший шлях вирішення проблем, що виникли у зв'язку із визнанням неконституційними норм Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України».

2. Цілі і завдання прийняття законопроекту

Проект Закону України спрямований на усунення суперечностей між Конституцією України та Законом України «Про Національне антикорупційне бюро України», а також на забезпечення гарантій незалежності Національного бюро та стабільності його функціонування.

3. Загальна характеристика і основні положення законопроекту

Проектом Закону України пропонується:

- установити статус НАБУ як центрального органу виконавчої влади зі спеціальним статусом;
- визначити особливості порядку взаємодії НАБУ із Кабінетом Міністрів України, центральними органами виконавчої влади з метою унеможливлення втручання Кабінету Міністрів України у діяльність НАБУ;
- посилити гарантії незалежності НАБУ;
- визначити повноваження Кабінету Міністрів України щодо призначення на посаду Директора Національного антикорупційного бюро України та звільнення з цієї посади за наявності встановлених Законом підстав;
- визначити порядок проведення конкурсного добору на посаду Директора Національного антикорупційного бюро України;
- уточнити підстави звільнення Директора НАБУ;
- визначити, що повноваження Директора НАБУ, його першого заступника та заступників, Керівника Головного підрозділу детективів, або осіб, які виконують їхні обов'язки, членів Ради громадського контролю при НАБУ припиняються достроково.

Кабінету Міністрів України упродовж п'яти робочих днів з дня набрання чинності цим Законом призначити тимчасово виконуючого обов'язки Директора Національного антикорупційного бюро України, який має повноваження Директора Національного антикорупційного бюро України, передбачені Законом України «Про Національне антикорупційне бюро України» та у 30-денний строк з дня набрання чинності цим Законом визначити своїх представників до Конкурсної комісії із призначення

Директора Національного антикорупційного бюро України та Комісії з проведення зовнішньої незалежної оцінки (аудиту) ефективності діяльності Національного бюро.

4. Стан нормативно-правової бази у даній сфері правового регулювання

Правовідносини у зазначеній сфері регулюються Конституцією України, Законом України «Про Національне антикорупційне бюро України», іншими нормативно-правовими актами.

Реалізація положень законопроекту не потребує внесення змін до інших нормативно-правових актів.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Прийняття цього проекту Закону не потребує додаткових витрат з Державного бюджету України.

6. Прогноз соціально-економічних, правових та інших наслідків прийняття законопроекту

Прийняття цього законопроекту дозволить:

виконати Рішення Конституційного Суду України № 11-р/2020, усунувши невідповідність положень Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України» вимогам Конституції України;

забезпечити сталість та безперервність діяльності Національного бюро;

зберегти гарантії незалежності Національного бюро;

забезпечити стабільність функціонування Національного бюро та роботу

його керівництва.

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Мамка Григорій Миколайович
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B04000000198E2E000E1D8F00
Дійсний до: 26.01.2023 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 147д9/1-2021/55081 від 19.02.2021

Народний депутат України

Г.М. Мамка

398444